

© Editura EIKON

București, Calea Giulești 333, Sector 6
cod poștal 031310, România

Difuzare / distribuție carte: tel/fax: 021 348 14 74
mobil: 0733 131 145, 0728 084 802
e-mail: difuzare@edituraeikon.ro

Redacția: tel: 021 348 14 74
mobil: 0728 084 802, 0733 131 145
e-mail: contact@edituraeikon.ro
web: www.librariaeikon.ro

Editura Eikon este acreditată de Consiliul Național al
Cercetării Științifice din Învățământul Superior (CNCSIS)

ISBN: 978-606-49-1153-7

DTP: Mihăiță Stroe

Editor: Valentin Ajder

Sorin Negruți

Credincios conform legii

sau

Despre libertatea religioasă
în România comunistă

E I K O N

București, 2024

CUPRINS

	<i>Argument</i>	7
	<i>Motivație și scop</i>	9
Capitolul 1	Agentul lui Dumnezeu	12
Capitolul 2	Correspondență „mistică”	17
Capitolul 3	Odă persecuției	20
Capitolul 4	Martorii credinței și omniprezentul Iuda	26
Capitolul 5	Constrâns la spovedanie	30
Capitolul 6	Rechizitoriul inchiizitor	34
Capitolul 7	Terorism de stat	37
Capitolul 8	Delirul proletar	41
Capitolul 9	Rația de credință și „creștinul liber”	49
Capitolul 10	Visul subversiv	53
Capitolul 11	Divorț ideologic	55
Capitolul 12	Libertatea de mișcare în democrația populară	59
Capitolul 13	Rubedenie dușmănoasă	63
Capitolul 14	Inovație și umilință	66
Capitolul 15	Spune cu cine te bagi, ca să-ți spun cine ești!	70
Capitolul 16	Credincios conform legii	76
Capitolul 17	O scrisoare... găsită - Epistolă americană	82
Capitolul 18	Evadarea disperării	87
Capitolul 19	Compromisul foamei	91

Capitolul 20	Mariaj strategic	95
Capitolul 21	Mahalaua și norma de copii	99
Capitolul 22	Copilărie în Epoca de Aur	105
Capitolul 23	La limita supraviețuirii	108
Capitolul 24	(In)toleranța religioasă	111
Capitolul 25	Elucidarea evidenței și „recompensarea” (a)normalității	114
Capitolul 26	Speranța nu moare niciodată	117
Capitolul 27	Puterea rugăciunii	120
Capitolul 28	Tilică, un securist mântuit și Unchiul Iuda	123
Capitolul 29	Fanaticul iubirii	127
Capitolul 30	Pragmatism romantic	131
	<i>Ultimul cuvânt</i>	134
	Anexe	137

Argument

„*Cei care au uitat trecutul sunt condamnați să-l repete!*”, constata unul dintre cei mai originali gânditori pe care i-a format America, George Santayana.

Evident, trecutul de nerepetat la care se referea filosoful-eseist de peste ocean este unul al suferinței și al spaimei, trecutul-coșmar. Iar cartea de față este tocmai despre un astfel de trecut, un trecut care, în pofida apropierii în timp, tinde să fie acoperit de cenușa uitării.

Subiectul cărții își are originea în dosarele fostei Securități și vizează libertatea religioasă în România comunistă.

Narațiunea pornește de la decizia unui tânăr idealist de a renunța la ideologia comunistă în favoarea celei creștine. De fapt, este o poveste ce se poate extrapola la nivelul multor destine care au încercat să-și mențină credința într-o lume fără Dumnezeu.

Întâmplător sau nu, acest bărbat mi-a fost dat să-mi fie părinte vreme de patruzeci și doi de ani.

Așadar, mi-am permis să reconstitui o parte din viața tatălui meu, peste șase decenii, din care jumătate a fost urmărit de Securitate, ostracizat și batjocorit de semenii săi, captivii aceluiași sistem, pe care și el l-a slujit cu devotament până la vârsta de douăzeci și șase de ani. Am încercat să-i surprind nu doar catharsisul, ci și climatul societății în care a trăit.

Povestea a fost fundamentată pe baza documentelor vremii și presărată cu instantanee literare. Astfel, am reconstituit interacțiunea dintre cetățeanul dornic de libertate și autoritatea totalitară, folosind limbajul specific acelor vremuri, limbaj ce ar putea părea cititorului de azi neverosimil, datorită umorului involuntar pe

care îl transmite. Conținutul documentelor atașate ca anexe îl va convinge de veridicitatea lui.

Situațiile redate, majoritatea paradoxale, au la bază realitatea consemnată în documentele vremii, păstrate în arhiva Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor fostei Securități (CNSAS).

Țin să precizez că documentele din dosarele studiate nu erau așezate în ordine cronologică. Mi-a luat un an de zile să le așez într-o ordine logică, pentru a putea reconstitui părți din viața tatălui meu. Spun „părți”, fiindcă existau multe documente la care se făcea referire, dar care nu se regăseau în dosare. Cred că nu s-au desecretizat nici măcar 5% din documentele ce-l vizau pe Negruți Mircea. Deși convorbirile telefonice de la locul de muncă i-au fost interceptate zeci de ani (conform documentelor aflate la dosar), n-am regăsit nici măcar o stenogramă a acestora.

Deși am avut posibilitatea de a divulga identitatea tuturor anchetatorilor și turnătorilor, am preferat să nu o fac. Scopul lucrării nu e unul revanșard, ci de conștientizare.

La prima vedere, lucrarea poate părea o ficțiune, după modelul romanului „1984” al scriitorului britanic George Orwell. Doar aparent, deoarece prezenta carte reconstituie situații de viață reale petrecute într-un sistem la fel de opresiv precum cel imaginat de Orwell.

Capitol introductiv

Motivație și scop

Ideea de a scrie această carte nu mi-a venit brusc. Copil fiind, figura tatălui meu mi-a trezit multe dileme. În perioada comunistă, a fost prea discret, inclusiv cu familia sa, niciodată nu ne-a povestit despre trecutul său. Se ferea și de soție, și de copii. Abia după Revoluție, și-a descărcat sufletul în fața noastră.

Am aflat târziu de la el prin câte suferințe trecuse în perioada comunistă. La un moment dat, am vrut să scriu o carte despre viața lui și acele vremuri ce l-au marcat profund. A refuzat, spunând că vrea să se bucure de ceea ce este frumos în viață, nu să-și amărase sufletul cu amintiri sumbre.

Odată cu desecretizarea arhivelor fostei Securități, mi-a venit ideea de a studia dosarele ce-l vizau. Și de data aceasta, s-a opus. Motivul l-a exprimat explicit: „I-am iertat pe toți!”.

De la bun început, s-a opus proiectului meu, pe considerentul că răzbunarea nu are niciun sens, că fiecare are propriile păcate, iar ticăloșia, în viziunea lui, este o treaptă către desăvârșire, așa cum teribilismul adolescentin face parte din maturizare. Mi-a spus că mulți dintre cei care îi făcuseră viața un calvar, într-un final, i-au devenit „frați întru Hristos”, cum îi plăcea să spună.

Fără acordul lui, nu-i puteam studia dosarele aflate în analele Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor fostei Securități. Abia după moartea sa, am început cercetarea.

În virtutea faptului că tata n-a vrut să facă pe nimeni să sufere, am plecat la drum cu gândul de a nu divulga identitatea niciunui turnător ori a vreunui anchetator. N-am vrut să trec peste cuvântul lui.

Aproape șase luni am așteptat să primesc accesul la sala de lectură. Când mi s-au adus respectivele dosare am simțit că mi se înmoaie picioarele, deși stăteam comod pe scaun.

Minute bune, n-am putut să le ating. Doar le priveam întrebându-mă nedumerit dacă e bine ceea ce fac, dacă e moral să intru în intimitatea unui om, fie el și tatăl meu. Sentimentul a fost unul extrem de ciudat. Parcă îl deshumam, deși tocmai îl îngropasem.

Am reușit să parcurg acele dosare doar fugitiv, ca pe niște albume foto. Nu-mi venea să cred cum gândurile, frustrările, bucuriile și iubirile sale fuseseră consemnate în amănunt, fără acordul lui. Întreaga viață privată îi fusese violată sistematic decenii întregi, din 1957 până în 1989. Doar Revoluția l-a eliberat de stresul urmăririi permanente.

Prima impresie a fost de uimire. Realizând totuși că era vorba de părintele meu, uimirea s-a transformat în stupoare și revoltă. În zadar m-am străduit să abordez chestiunea cu ochiul cercetătorului distant, dominat de obiectivitate și de sânge rece. Subiectivismul a triumfat însă. Nu știu cum am ajuns la baie și am vărsat... Doar stomacul a rămas la locul lui.

Reîntors la masa de lucru, am luat decizia de a cere fotocopierea întregului fond documentar. Nu mă puteam concentra acolo, sub nicio formă.

Norocul meu a fost, dacă aș putea spune așa, că traversam cea mai cumplită perioadă a vieții mele, altfel nu cred că mi-aș fi otrăvit existența cu acele informații.

Studiind viața tatălui meu, am realizat că nimeni nu-ți poate strica echilibrul interior, dacă tu nu-i permiți. El a fost chinuit peste trei decenii, dar speranța nu l-a părăsit.

Aproape un an de zile mi-a luat să parcurg miile de note informative, referate, documente interne, pentru a-mi face o imagine de ansamblu asupra vieții tatălui meu și, nu în ultimul rând, a mașinăriei de control și de constrângere care era Securitatea

comunistă. Încă un an mi-a trebuit să sintetizez cei treizeci și doi de ani de suferință într-o narațiune succintă, cu o structură logică și cronologică. Un alt an a durat să îmbrac structura cu instantanee literare, pentru ca lectura să fie plăcută sau, mai corect spus, suportabilă. M-am străduit să spun tot ceea ce era de spus, folosind cât mai puține cuvinte, doar cât era necesar. Sper să fi și reușit!

Capitolul 1

Agentul lui Dumnezeu

— *Fiule, fiule, de ce mă prigonești?*

Pe patul de suferință, Negruți privește în golul sufletului său, când o voce îl dojenește părintește. Deși în agonie, încearcă să deschidă ochii, parcă să-și privească interlocutorul, însă aceeași voce insistă din eter:

— *Fiule, fiule, de ce mă prigonești?*

Speriat, Negruți se retrage în forul său interior și își deschide sufletul înaintea Necunoscutului. Perspectiva morții îl determină să i se adreseze cu „Tată”, intuind că ar putea fi Părintele Ceresc. Mintea sa a fraternizat cu inima.

Ani și ani, ideologia comunistă i-a sedus rațiunea, în timp ce sufletul tânjea după Divinitate. În noaptea aceea, a ales definitiv și irevocabil; L-a ales pe Dumnezeu:

— *Tată, știu că și eu sunt copilul Tău, deși m-am ambiționat să Te pun la îndoială, să Te consider o himeră!*

Știu, Tată, că nicăieri n-am unde să mă ascund de Tine, fiindcă Tu ești peste tot, inclusiv în propria mea ființă!

Iartă-mă, Tată, că Te-am făcut să suferi, dându-mi frații la moarte, pe copiii Tăi preaiubiți!

Iartă-mă, Tată, că, deși nu o dată am auzit chemarea Ta, mai mereu Te-am ignorat!

Îmi cer iertare, Tată, că nu Ți-am ascultat glasul, iar acum părăsesc pământul singur, bolnav și nemântuit!

Nu-ți cer, Tată, să-mi vindec trupul, fiindcă știu că nu merit, că nu sunt vrednic de o asemenea onoare!

Credincios conform legii

Îți cer, Tată, doar să-mi salvezi sufletul, să mă primești în Împărăția Ta!

Nu Te uita, Tată, la mine, la netrebnicia mea! Uită-Te, , doar la mila Ta, la bunătatea și la îndurarea Ta nemărginite!

Și eu sunt fiul Tău, deși rătăcitor!

Tată, vreau să mă întorc Acasă și să-mi petrec veșnicia în brațele Tale, să nu mai plec niciodată de lângă Tine!

Aceeași voce răspunde rațiunii cutremurate:

— *Fiule drag, te-am iubit mereu, chiar de dinainte de a te naște! Te-am iubit chiar și când mă prigoneai! Cum aș putea să te las nemântuit?!*

Te-am trimis pe pământ pentru a-ți înălța spiritul, pentru a fi demn de Mine, la reîntâlnirea noastră!

N-o să te iau la Mine cu lecțiile intrupării neînvățate, dar nici vindecare nu-ți voi da!

Spiritul prin carne se desăvârșește, prin stăpânirea plăcerilor și a durerilor trupești! Suferința îți va fi inger păzitor!

Tu leapădă-te de Satana, iar Eu îți voi da zile multe și putere să treci prin toate!

Harul Meu îți va fi indeajuns!

* * *

Un tânăr comunist, pe nume Negruți Mircea, colaborator al Securității, pus să persecute creștinii în deceniul întunecat al anilor '50, se îmbolnăvește grav, intră în moarte clinică și i se relevă Dumnezeu. Precum Saul din Tars, devenit Apostolul Pavel, schimbă macazul și decide să-și închine viața Binelui.

Negruți alege să-și pună condeiul și talentul oratoric în slujba Domnului, propovăduind pe toate căile învățăturile Sale. Din „responsabil cu învățământul politic”¹, cu propaganda comunistă,

¹ ACNSAS, Dosar fond informativ, nr. I0003305, Vol 1, fila 239

și colaborator al Securității, devine un propovăduitor înfocat al *Evangeliei*, un agent al lui Dumnezeu. Soția îl părăsește, iar pentru trei decenii avea să devină o victimă și a foștilor tovarăși. Doar infirmitatea l-a ajutat să supraviețuiască. *Suferința i-a fost inger păzitor!*

Scena onirică de mai sus nu este doar rezultatul imaginației autorului, ci și al memoriei, o reconstituire a amintirilor sale. Nu o dată, tata mi-a spus cum a ajuns să-și închine viața Domnului, ca să-l citez. Mi-a repetat-o de atâtea ori, încât nu a trebuit să apelez prea mult la creativitate. Am avut suficiente amintiri.

* * *

Potrivit documentelor aflate la dosar, „Negruți, înarmat cu *Biblia*”², „desfășoară o vie activitate de atragere la credință a celor necredincioși”³. „Sursa nu poate preciza dacă, în prezent, Negruți face parte din vreun cult, dar precizează că acesta merge pe la diferite biserici...”⁴

Într-adevăr, tata nu îmbrățișase o doctrină anume, nu se înscrișese într-un cult recunoscut de stat. Datorită talentului său oratoric era invitat să predice în biserici baptiste, penticostale, evanghelice și adventiste. Nu doar că tâlcuia cuvântul lui Dumnezeu, dar mai și concepea poezii și cântece cu tematică religioasă. Era adeptul curentului american interconfesional, numit „penticostal-carismatic” (comuniștii l-au botezat „penticostal-disident”, fiindcă se sustrăgea de la controlul statului).

Părintele meu se considera un „creștin liber”, liber să meargă în orice biserică; se dorea un creștin ecumenic.

Conform aceluiași documente, respectiva *Biblie* Negruți „o primisese de la Monte Carlo”⁵, iar Securitatea urmărea dacă „o împrumută altor persoane, spre studiu și cui anume”⁶. În acest scop, pe numele lui se deschide un dosar de urmărire și se elaborează un plan de măsuri, menit a-l supraveghea îndeaproape.

Pentru regimul comunist, Biblia era o „armă”, iar oricine alegea să-l slujească pe Dumnezeu era considerat un *dușman*, care trebuia anihilat!

Securitatea n-a acceptat ideea că un om al ei alege să trădeze și să-L slujească pe Dumnezeu. În loc să supravegheze acel grup de penticostali, tata preferă să se bucure împreună cu ei, alege pe care Securitatea o va taxa aspru: „Negruți Mircea este lucrat în acțiune pentru activitate penticostal-dizidentă. Pentru faptul că este deja bănuț ca agent al organelor noastre, se vor face propuneri de compromitere pentru a fi izolat.”⁷

„Va fi încadrat informativ cu agentul STOICAN ION, care are posibilitatea atât la domiciliu, cât și în adunare. În acest sens, va fi instruit să accepte invitațiile obiectivului în scopul stabilirii în primul rând a activității ce o desfășoară în adunările de cult și în special adunările ce se organizează clandestin prin diferite case, precum și legăturile sale mai apropiate.

În acest scop, va fi folosit agentul MARȚIAN NEGREA, din problema C.D.F., care are posibilități la locul de muncă al obiectivului. Agentul va fi instruit să stabilească activitatea și legăturile obiectivului la locul de muncă, precum și comportarea acestuia.

— vor fi identificate toate legăturile de activitate apărute în materialul informativ, dintre care: ANA GHÎȚESCU, ION MARIA și GHERASIM ELENA vor fi lucrate mai activ. În special, va fi lucrat activ numitul BĂLĂCEANU TRALAN, care are manifestări

² ACNSAS, Dosar fond informativ, nr. I0003305, Vol 1, fila 143;

³ ACNSAS, Dosar fond informativ, nr. I0003305, Vol 1, fila 152;

⁴ ACNSAS, Dosar fond informativ, nr. I0003305, Vol 1, fila 69;

⁵ ACNSAS, Dosar fond informativ, nr. I0003305, Vol1, fila 75;

⁶ ACNSAS, Dosar fond informativ, nr. I0003305, Vol1, fila 76;

⁷ ACNSAS, Dosar fond informativ, nr. I0003305, Vol1, fila 75;

dușmănoase. În acest sens, va fi încadrat informativ la locul de muncă cu agenții „IOSIF”, din legătura tov. Mr. Dinu Toma, și „MÂNDRICEL”, din legătura Cpt. Marin Gh.

— tot pentru identificarea legăturilor, i se va pune corespondența în interceptare, care are un conținut dușmănos.

— obiectivul va fi verificat atât la locul nașterii, pentru a cunoaște rudele sale, cât și la domiciliu.

— agenții ce vor fi dirijați pe lângă obiectiv vor fi instruiți să stabilească, în limita posibilităților, data și locul adunărilor clandestine, în scopul de a-l prinde pe obiectiv în flagrant delict, având drept scop curmarea activității neautorizate și dușmănoase.

Tot pentru curmarea acestei activități, vom acționa atât prin împuternicitul cultelor, cât și prin agent „DORU ANTON”, care va fi instruit să interzică organizarea de adunări clandestine, în care scop să-i controleze pe membrii cei mai fanatici, duminică seara, la domiciliu.

— elementele convertite de numitul (Negruți Mircea, n.a.) vor fi identificate și verificate, urmând a fi audiate în vederea documentării activității de prozelitism.”⁸

⁸ ACNSAS, Dosar fond informativ, nr. I003305, Vol 1, fila 9-10;

Capitolul 2

Correspondență „mistică”

Planul de măsuri avea să fie pus în aplicare cu simț de răspundere. Inclusiv corespondența destinată prietenelor sale era considerată subversivă și, ca atare, era reținută (vezi Anexa 2):

„La 23 ianuarie anul curent (1961, n.a.), organele noastre au interceptat o scrisoare pe care numitul Negruți Mircea, din Ploiești, str. M. Eminescu, nr. 9, o expediază numitei Chitic Aurelia, din Ploiești, str. M. Kogălniceanu, nr 34. Întrucât conținutul scrisorii este completamente mistic, cuprinzând în acest sens și o poezie mistică, rog aprobați reținerea ei.”⁹ Bineînțeles, această scrisoare (vezi Anexa 3), deși mai mult duhovnicească decât sentimentală, n-a ajuns la destinație!

Mult Stimată Aurelia,

Doresc din toată inima ca puținele mele rânduri să te găsească în plină pace sufletească, în Harul și binecuvântările Dumnezeirii de care cu toții avem atâta nevoie.

Această hrană duhovnicească ne este cu mult mai imperioasă decât hrana, apa, aerul și odihna.

Îmi permit să-ți aștern pe hârtie câteva noțiuni pe care tu, desigur, le cunoști, ba mai mult, le și trăiești. Cu toate acestea, îți mai lipsește un singur lucru, așa cum îmi lipsește și mie, și anume, o predare totală în mâinile Domnului, o rupere definitivă de lanțul deșertăciunii. Cred că îți este mult mai ușor să îndeplinești acest lucru, întrucât ești o raritate în concepții și în caracter.

⁹ ACNSAS, Dosar fond informativ, nr. I 0003305, Vol. 1, fila 243.

Aceasta constituie cea mai puternică și sublimă armă, de a însenina tot felul de inimi, care zac în vârtoarea întinăciunii.

Vreau să cred că există în ființa ta o luminiță de dumnezeire, pură ca apa de stâncă, la care tu însăși constitui un templu al Duhului Sfânt, protejat de toate intemperii neprevăzutului. Iar, dacă l-au năpădit furtunile, a stat neclintit, ba ceva mai mult: furtuna l-a curățat, făcându-l mai imaculat decât zăpada.

În această situație vreau să ajung și eu. Zi de zi mă străduiesc să-mi construiesc această capodoperă nemuritoare.

Ne mai trebuie un pas pentru a răspunde chemării, așa cum precizez în poezia alăturată.

Bunul Dumnezeu să-ți deschidă orizonturile fericirii eterne.

Cu toată venerația, Mircea.

Metanoia

*Poposesc din pribegie
Cu sufletul deprimat;
Viața-n lume-i tragedie,
Păcatele m-au sfărmat.*

*Un străfulger de lumină
Poartă-naltă mi-a deschis:
Văd o rază... E divină!...
Văd pe Crist cu brațu-ntins.*

*Dau răspuns, pe loc, soliei,
Printre spini îmi fac poteci,
Urc pe culmi cu voieșie,
Duhul Sfânt mă poartă-n veci!*

*Îmi simt crucea mai ușoară,
M-a lăsat povara grea,
Pacea Sfântă mă-mpresoară...
Sînt plecat din lumea rea.*

*Merg în Planul Mântuirii
Spre Eternul Paradis;
Dragostea Dumnezeirii
Frica morții a învins!¹⁰*

Inclusiv poezia de mai sus (vezi Anexa 4) a fost considerată tot „dușmănoasă”, deși viza frământările unui tânăr dornic de evoluție spirituală.

Regimul comunist se dorea stăpân inclusiv pe conștiință și considera credința un pericol major.

Tata a încercat să-i dea Cezarului ce e al Cezarului și lui Dumnezeu ce e al lui Dumnezeu. Însă Cezarul comunist n-a dorit să împartă autoritatea cu nimeni. Ba mai mult, îl renegase pe Dumnezeu, considerându-se ateu.

Și pe afecțiune a pus monopol comunismul. Oamenii erau împiedicați să se închine lui Dumnezeu în biserici, dar erau obligați să meargă pe stadioane pentru a aduce osanale conducătorilor de partid și de stat.

Teama ori recunoștința trebuia să vizeze doar partidul.

Partidul, și numai partidul, putea avea un ascendent asupra omului.

¹⁰ ACNSAS, Dosar fond informativ, nr. I 0003305, Vol. 1, fila 241-242